

מתורתו של צדיק אביהו יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביהו צידא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בבואור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת במדבר ה'תשפ"ב

מעלת המשכים לביהכ"נ וקובע מקום לתפילתו

והו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם וגו' (במדבר א נב-נג). אפשר דבא לרמוז דצריך אדם להיות זהיר בהשכמת בית הכנסת, כמו שאמר שלמה המלך עליו השלום (משלי ח לד) 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום'. וצריך אדם לקבוע מקום לתפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו), כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, שנאמר (בראשית יט כז) 'וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם'. והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם), דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא שם עשרה, מיד פועס, לפיכך צריך האדם להיות זהיר שיהיה מעשרה ראשונים, כי עקר התפלה הם עשרה ראשונים:

עיקר המצאות האדם בבית הכנסת

וזהו שאמר וחנו בני ישראל איש על מחנהו, היא בית התפלה, שהיא מחנה שכינה. והנה 'מחנה' במלוי כזה: מ"ם ה"ת נר"ן ה"י, המלוי גימטריא 'תפלה' עם הכולל, וכאלו אמר 'מחנה תפלה', ודהינן, יעשו בני ישראל עקר החנייה והשריה שלהם בבית הכנסת, שלא יהיה להם שום נחת רוח והטבת רצון זולת בישיבת בית הכנסת, וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספר חרדים ריש פרק טו), בית הכנסת פרדס לצדיקים:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

זריזות בתפילת שחרית

ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רץ וטוב ויתן אל הנער וימחר לעשות אתו (בראשית יח ז). זה רומז לתפלה, שהיה אברהם אבינו עליו השלום רץ לתפלה. ובקר אותיות 'בקר', דאברהם אבינו עליו השלום הוא תקן תפלת שחרית, ובכל בקר ובקר היה רץ לקים התפלה. והיה מקים תפלה בלחש ובחזרה עם הגרים שהיה מגיד. וזהו שאמר בן בקר עם הכולל גימטריא 'זה הלחש', רף גימטריא 'חזרה', וטוב, כלומר זהו הטוב בעיני השם:

(מחשוף הלבן פרשת וירא)

ההכנה לתפילה

בראשית (בראשית א א) ראשי תבות 'שמר רגלך באשר תלך אהל יהוה'. רמז למה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות כג) על פסוק (קהלת ד יז) 'שמר רגלך באשר תלך אל בית האלקים', שצריך האדם שיבדק נקביו קדם שילך לבית הכנסת כדי שיהיה גופו נקי, כי אין ראוי לבוא אל בית המלך לעמד לשרת לפניו בגוף

מלא סרחון. וזה דבר גדול הוא וגרמא לטהר המחשבה והגוף: וכמה הגדילו רבותינו ז"ל מעלת המקום דבר זה, ואמרו (שם טו) כל העושה כך כאלו הקריב קרבן, שנאמר (תהלים כו ו) 'ארחץ בגקיון כפי ואסבבה את מזבחך ה'. וגם כן דרשו 'שמר רגלך', זה היצר הרע המרגל בק (ראה זוהר ח"ב נב). והנה אף על פי שצריך אדם להזהר מיצר הרע בכל עת, ביותר צריך להזהר בשעת התפלה שיצר הרע דבק בו באותה שעה ומביא לו עצות מרחוק ומטרידו בהבלי העולם. והאדם השלם צריך באותה שעה לטהר מחשבותיו, ולפנות דעתו מכל עסקי העולם, ולחשב רק בעבודת ה', ולידע שהוא משמש לפניו. ולפיכך שגינה במשנה (ברכות ל) חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים כדי שיכוננו את לבם למקום. ופניית המחשבה בשעת התפלה דבר גדול הוא זה, וזה הוא עקר התפלה:

עוד יש לפרש 'שמר רגלך באשר תלך', דצריך האדם בשעת הליכתו לבית הכנסת שילך בזריזות להראות חבוב המצוה, ובשעת יציאתו ממנה ילך במתון כדי שלא יראה שהיתה עליו כמשאויו:

עוד, 'שמר רגלך', שצריך האדם לכוון רגליו בשעה שהוא עומד בתפלה כאלו הם רגל אחד להדמות למלאכים, שנאמר (יחזקאל א ז) 'ורגליהם רגל ישרה' (שם י). והנה בעל תשובה צריך להזהר בכל זה, לבדק נקביו קדם התפלה, ולהסיר יצר הרע ממנו בשעת התפלה, ולכוון גם כן את רגליו בשעת התפלה. ובה הרמז על נכון בראשית הרומז לתשובה כראוי, אתה בעל תשובה שמר רגלך באשר תלך אהל יהוה:

שיטהר מחשבותיו בעמדו בתפילה

עוד, בראשית מעגן הנזכר ראשי תבות בשעת תפלה שים רעיוניך אל יהוה. שצריך האדם לטהר מחשבותיו ביותר בשעת התפלה, שעקר התפלה היא המחשבה, כי היא נקראת (תענית ב) 'עבודה שבלב', שנאמר (דברים יא ג) 'ולעבדו בכל לבבכם'. וכיון שעבודה זו תלויה בלב, אם לא יפנה מחשבותיו מכל הרהורי הבלי העולם והיה לבו פנוי כי אם לתפלה, נמצאת תפלתו בטלה, כי הלב שהוא העקר הרי הוא בטל ומבטל. והנה בעונותינו הרבים, כשיתבונן האדם יראה סמיות עיני האדם המחשב בהבלי העולם בשעת התפלה, כי אותם מחשבות אין בהם שום תועלת לא יועילו ולא יצילו, כי הלא תראה אותם המחשבות שמביא לו יצר הרע בשעת התפלה כבר כמה וכמה פעמים שלא בשעת התפלה באו לו מחשבות אלה ולא הועיל בהם כלום, ומה יתרון יש בהם בשעת התפלה:

מחשבותיו בעסקיו לא מועילים לו כלום

ועוד יתבונן האדם כי כל מה שיחשב האדם בעסקי העולם ובמשאו ובמתנו לא יועיל כלום, כי הכל תלוי בידו יתברך, כמו שכתוב בתורה (שם ח יח) 'וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך פח לעשות חיל', ותרגום אונקלוס 'ארי הוא דיהב לך עצה למקני נכסיו'. וכן אמרו רבותינו ז"ל (מ"ק כח), בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא בזכותא תליא מלתא. אם כן,

כועס, עכשיו שמוצא עשרה לא יהיה קצף, דהיינו אינו כועס. ולפיכך ושמרו בני ישראל את משמרת משכן העדות, דהיינו שיהיו עשרה מזמנים בבית הכנסת. והנה את משמרת ראשי תבות, אפן תפלה, משכים שיהיה מעשרה ראשונים תחלה:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

יבוא לבית הכנסת מעוטף בציצית ומעוטד בתפלין

איש על דגלו וגו' (במדבר א נב). הנה זה הפסוק סמוך לפסוקים שכתבנו, ואפשר שגם זה בא לרמז על סיום הענין שכתבנו על בית הכנסת, והנה [צריך] שיזהר בעניית אמן, ויזהר להיות מעשרה ראשונים. וגם כן צריך לבוא לבית הכנסת מעטף בציצית ומעטד בתפלין, דאם אינו מעטף ומעטד בהם, כל מה שיעשה בטל ומבטל. וגם כשיתעטף ויתעטד בהם, צריך להתנהג בעודם עליו בקדשה ויראה. וגם כשיהיו בו כל המדות הללו בבית הכנסת, צריך שתהיה בו יראת שמים בשוק בין בני אדם, שיהיה משאו ומתנו באמונה ולא יעשה עולה, ולא ידבר כזב ולא מרמה, שאם יהיה דובר שקרים או רמאי וכיוצא וכשבא לבית הכנסת עושה כל החמרות של בית הכנסת, אין זה אלא מרמה אלקים ואדם, ותפלתו תועבה, ועליו נאמר (תהלים ג טו-טז) 'לרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך, ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרך, ונאמר גם כן (ישעיה א יב) 'מי בקש זאת מידכם רמס חצרי'.

וזהו שאמר **איש על דגלו באתה**, כבר כתבנו (לעיל) דדגלו רומז על מקומו של בית הכנסת, ובא לומר כאן, מה שאמרתי לך שיהיה קובע מקום לתפלתו וכל המדות הנזכרות, צריך שיהיה **באתה**, דהיינו התפלין והציצית, בהם יחנו בני ישראל בבית הכנסת. ועוד, **באתה** הם הסימנים שמסמנים בהם בני ישראל ונכרים בהם שהם בני ישראל אמתיים, והוא מה שאמר הנביא (צפניה ג יג) 'שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא תרמית בפיהם, לפיכך אמר **באתה לבית אבתם**, דהיינו הסימנים שהניחו לנו אבותינו הקדושים, כשיהיו בו הסימנים הללו תפלתו מקבלת ורצויה, אבל אם בבית הכנסת חסיד ובשוק רשע, לריק יגע, ותפלתו תועבה:

(פיתוחי חותם פרשת במדבר)

כיון שפרנסת האדם תלויה בידו יתברך, מה יעילו מחשבותיו, מה שגזר ה' עליו יגיע לו. וכיון שיחשב האדם דבר זה תמיד דהכל תלוי בידו יתברך, לא יבוא להרבות מחשבות בעניני העולם ועסקיו, וממילא אתיא רוחא, דבשעת התפלה ימצא מחשבתו טהורה ופנויה לעבודת ה' דוקא:

וזה הוא כונת שלמה המלך עליו השלום (משלי טו ג) 'אל אל ה' מעשיך ויכנו מחשבתך, פרוש כל מעשיך שאתה רוצה לעשות בעניני העולם ובעסקיו תלה אותם ביד ה', ודע כי הוא העקר מה שיעשה ה' הוא שיהיה, עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע, ואז יכנו מחשבתך, שבה תמצא מחשבותך פנויות בשעת תפלה:

והנה כשמשים האדם בטחונו בו יתברך, וידע כי הוא המשיג בו ומפרנסו, גם הקדוש ברוך הוא מרחם עליו ומזמין לו פרנסתו, שנאמר (תהלים נה כג) 'השלה על ה' יהבך והוא יכלכלך', פרוש, כשתשליך על ה' יהבך ובו תבטח כי הוא הזן אותך, אז 'הוא יכלכלך'. אם כן, כיון שהכל תלוי בידו יתברך, ומחשבות אדם לא יועילו ולא יצילו בזה, למה לו ולצרה הזאת להרבות מחשבות ולהוסיף דאגות, ובפרט בשעת תפלה. לכן בעל תשובה צריך להזהר ביותר לטהר מחשבותיו בשעת תפלה, ובא הרמז על נכון **בראשית** הרומז לתשובה כאמור, אתה בעל תשובה בשעת תפלה שים רעיוניך אל הוי"ה:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות לד-לה)

מעלת הקובע מקום לתפילתו

וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם (במדבר א נב). לרמז שיהיה קובע מקום לתפלתו, והמקום שישב בו היום בו ישב למחר כל ימיו ולא ישנה מקומו. לפיכך אמר **ואיש על דגלו**, דהיינו מקומו, שיהיה מקומו מדגל, הינו מסמן, שלא ישנהו:

כשנמצאים עשרה בביהכ"ס אין הקב"ה כועס

והלויים יחנו סביב למשכן העדת. הלויים הם עשרה ראשונים שהשכינה מתחברת עמם, יחנו סביב למשכן העדת, דהיינו יהיו זהירים שיהיו מקבצים בעשרה בבית הכנסת שהיא משכן העדת, ובזה לא יהיה קצף על [עדת] בני ישראל, משום דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא עשרה

חידה שבועית: מה אומר רבינו שלמדים מהפסוק במשלי 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום'?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה)
בין שולחי התשובות תיערך הגרלה
על סידור לשחרית מתיבתא
בהוצאת "עוז והדר".

פרשת משפטים:

ה' שמואל דוד טוב מאלעד.

